

Sociologie Românească

ISSN: 2668-1455 (print), ISSN: 1220-5389 (electronic)

**BUNĂSTAREA VĂZUTĂ PRIN OCHII COPIILOR ROMÂNI:
REZULTATELE STUDIULUI INTERNAȚIONAL „LUMEA COPIILOR”
(ISCWEB), EDITURA UNIVERSITĂȚII DIN ORADEA, ORADEA, 2016.**

Sara-Debora Topciu

Sociologie Românească, 2019, vol. 17, Issue 2, pp. 154-157

<https://doi.org/10.33788/sr.17.2.13>

Published by:
Expert Projects Publishing House

On behalf of:
Asociația Română de Sociologie

*Bunăstarea văzută prin ochii copiilor
români: rezultatele studiului internațional
„Lumea copiilor” (ISCWeB),*
Editura Universității din Oradea, Oradea, 2016.
Sergiu Bălțătescu, Claudia Bacter

Sara-Debora Topciu¹

Abstract

The present review aims to present to the interested readers the main points underlying the book *Well-being seen through the eyes of the Romanian children: the results of the international study “Children’s Worlds” (ISCWeB)*, written by two professors of the University of Oradea, Department of Sociology – Social Assistance. Part of a research conducted internationally, the study aims to contribute to increasing the well-being of children and to support their participation in solving problems directly affecting them. In order to achieve this double objective, three questionnaires adapted to the ages of 8, 10 and 12 years were elaborated, which tried to cover the most important areas of their life. The results obtained from the undertaken study are valuable and useful to the approach regarding improving the quality of life of children.

Lucrarea publicată de către prof. univ. dr. Sergiu Bălțătescu și conf. univ. dr. Claudia Bacter, cadre didactice la Universitatea din Oradea, Departamentul de Sociologie – Asistență Socială, se adresează tuturor acelor care doresc să descopere aspecte relevante și totodată interesante cu privire la diferitele dimensiuni ale bunăstării copiilor români. Ineditul acestei cercetări constă tocmai în faptul că s-a adresat direct copiilor care, prin răspunsurile la chestionarele aplicate, s-au exprimat cu privire la propria viață fără mijlocirea unei alte persoane. Astfel, aceștia au jucat rolul principal în realizarea studiului, ceea ce a încurajat participarea lor activă în demersul privitor la cunoașterea și aprofundarea informațiilor cu privire la viața și nevoile lor.

Apreciem că, pentru o bună înțelegere a lucrării de față, se impune plasarea sa în context. Cercetarea a luat naștere în cadrul *Proiectului “Child Well-Being in Romania”*, desfășurat în baza metodologiei disponibile pe pagina *Proiectului*

¹ Universitatea din Oradea, Facultatea de Științe Socio-Umane, Școala Doctorală de Sociologie

internațional *“Children’s Worlds. An International Report on Child Well-Being”* (*Lumile copiilor. Ancheta internațională asupra bunăstării copiilor* – <http://www.isciweb.org/>). Un aspect ce merită a fi menționat este acela că în proiectul amintit sunt implicate peste 40 de universități și institute de cercetare din întreaga lume, între care și Universitatea din Oradea. Aceasta din urmă, prin Facultatea de Științe Socio-Umane, este responsabilă de implementarea proiectului în România, cu finanțare de la Fundația Botnar din Elveția, Fundația Jacobs din Elveția și Universitatea din Oradea. Proiectul a fost realizat de către un grup internațional de cercetători, fiind sprijinit și facilitat de experți ai OCDE, UNICEF și World Vision.

Principalul obiectiv al proiectului este acela de a contribui la creșterea gradului de bunăstare al copiilor și de a optimiza participarea lor la soluționarea problemelor care îi vizează în mod direct. În vederea îndeplinirii acestui scop, se propune informarea liderilor de opinie, a factorilor decizionali, a profesioniștilor și a publicului larg, pentru a influența politicile și serviciile referitoare la copii.

Proiectul a fost inițiat de către o echipă de cercetători în anul 2009. Primul val de anchetă s-a desfășurat în perioada 2011-2012, în cadrul căruia au participat 14 țări (Africa de Sud, Algeria, Anglia, Brazilia, Canada, Chile, Coreea de Sud, Israel, Nepal, România, Rwanda, Spania, Uganda și Statele Unite ale Americii), iar valul al doilea de culegere a datelor s-a realizat între 2013 și 2014 în 15 țări (Africa de Sud, Algeria, Columbia, Coreea de Sud, Estonia, Etiopia, Germania, Israel, Marea Britanie, Nepal, Norvegia, Polonia, România, Spania și Turcia). În cursul anului 2015 au fost publicate rapoartele naționale (care pot fi consultate la adresa: <http://www.isciweb.org/?CategoryID=176&ArticleID=112>) și un prim raport comparativ la nivel internațional. Calendarul celui de-al treilea val de anchetă se întinde din anul 2016 până în anul 2019, fiind încă în curs de derulare.

Lucrarea *Bunăstarea văzută prin ochii copiilor români: rezultatele studiului internațional „Lumea copiilor” (ISCWeB)*, publicată la Editura Universității din Oradea în anul 2016 (varianta-book: http://www.editura.ubbcluj.ro/www/ro/ebooks/authors_d.php?ida=1638), așterne pe hârtie etapele desfășurării proiectului și rezultatele obținute până la momentul tipăririi. Cartea este structurată pe capitole și subcapitole care fac dovada necesității realizării unui astfel de studiu.

Ca politolog, apreciez efortul de a lista, cronologic și cât mai complet, reglementările legislative care stau la baza cadrului normativ internațional și național privind aspecte cu impact asupra bunăstării copiilor: drepturile și protecția copiilor, protecția maternității la locurile de muncă, venitul minim garantat, regimul juridic al adopției, alocația pentru susținerea familiei, protecția copiilor împotriva exploatarei sexuale și a abuzurilor sexuale, acordarea beneficiilor sociale (alocația familială complementară și alocația de susținere pentru familia monoparentală) etc. Aceste acte normative permit cunoașterea măsurilor adoptate la nivel național și european în vederea ocrotirii și asigurării unui nivel de trai decent copiilor și familiilor lor.

De asemenea, lucrarea trece în revistă principalele momente istorice și decizii din perioada regimului comunist relevante pentru subiectul cercetat, fapt ce ajută cititorii interesați să înțeleagă contextul și stadiul în care se află societatea românească actuală din punct de vedere al protecției micilor săi cetățeni.

În ceea ce privește metoda de cercetare și instrumentul utilizat, s-a făcut apel la ancheta pe bază de chestionar. Astfel, au fost elaborate trei chestionare adaptate vârstei de 8, 10 și 12 ani, care au încercat să surprindă cele mai importante domenii din viața copiilor: „caracteristicile de bază (vârsta, sexul, țara nașterii și limba vorbită acasă – pentru varianta românească a chestionarului); locuința, casa și relațiile de familie; banii și situația economică; prietenii și alte relații; zona locală; școala; utilizarea timpului; sinele; bunăstarea subiectivă; drepturile copilului” (p. 25). În plus, chestionarele adresate copiilor din grupele de vârstă de 10 și 12 ani au conținut întrebări referitoare la schimbările recente din viața copiilor, iar versiunea românească adresată aceleiași grupe de vârstă a prevăzut inclusiv întrebarea dacă în ultimul an părinții au locuit sau lucrat mai mult de o lună în străinătate. Cei interesați pot găsi chestionarele anexate la finalul cărții.

Eșantionul a fost unul reprezentativ la nivel național, acesta urmărind să cuprindă cel puțin 1.200 de copii din fiecare grup (clasa a II-a: 8-9 ani, clasa a IV-a: 10-11 ani, clasa a VI-a: 12-13 ani). „Eșantioane separate au fost concepute pentru clasele a II-a și a IV-a (corespunzătoare școlilor primare) și a VI-a (corespunzătoare învățământului secundar)” (p. 26). Metodologia a fost identică pentru toate cele trei eșantioane. După ce Ministerul Educației a transmis o listă completă a școlilor, însoțită de numărul de copii din fiecare clasă, s-a procedat la divizarea listei în „16 straturi în funcție de cele opt regiuni de dezvoltare și de contextul teritorial în care se află școala (urban/rural)” (p. 26). Astfel, cele opt regiuni și județele aferente alese au fost: Nord-Vest (Bihor, Cluj, Sălaj, Satu Mare), Centru (Alba, Brașov, Mureș), Nord-Est (Iași, Bacău, Botoșani), Sud-Est (Constanța, Buzău, Galați), Sud (Prahova, Argeș, Călărași), București-Ilfov (București, Ilfov), Sud-Vest (Dolj, Olt, Vâlcea), Vest (Arad, Timiș). În final, după ce datele au fost verificate, iar chestionarele incomplete eliminate, au rămas 4.104 chestionare, după cum urmează: 1.242 (grupa de vârstă 8 ani), 1.355 (grupa de vârstă 10 ani) și 1.507 (grupa de vârstă 12 ani) (pp. 27-28).

Rezultatele studiului întreprins sunt surprinzătoare: în ciuda faptului că România se află printre cele mai sărace țări ale Uniunii Europene, nivelul mediu de fericire în cazul copiilor nu este corelat cu bunăstarea materială. România a înregistrat conform studiului de față unul dintre cele mai ridicate niveluri de bunăstare subiectivă (fericire) dintre țările ai căror copii au participat la cercetare.

Explicațiile propuse pentru acest rezultat merg în două direcții: utilizând expresia de „umbrela parentală”, cercetătorii estimează că în România, părinții tind să își protejeze copiii neaducându-le la cunoștință problemele de ordin economic/financiar cu care se confruntă. În acest fel, copiii sunt scutiți de grija zilei de mâine și se pot bucura nestingheriți de perioada de viață pe care o trăiesc. O altă

posibilă explicație este, conform celor doi autori, faptul că mai bine de 80% dintre copiii de la noi care au luat parte la studiu aparțin unor familii organizate. Aceasta contribuie, fără îndoială, la sentimentele de siguranță și confort pe care le resimt copiii care provin din familii unde ambii părinți sunt împreună și le asigură o copilărie liniștită.

Appreciez faptul că secțiunea „Limitări metodologice” se referă (și) la nevoia de dezirabilitate socială, explicată prin contextul în care au fost aplicate chestionarele: aflându-se la școală, copiii ar fi putut fi influențați de mediul școlar, ceea ce a favorizat un număr mai mare de răspunsuri pozitive. Astfel, dorința de a arăta că se ridică la un anumit standard i-ar fi putut face pe copii să asocieze situațiile în care sunt ascultați la ore și trebuie să dea răspunsuri corecte, cu răspunsurile oferite la chestionarele privind bunăstarea.

În ansamblu, consider că lucrarea *Bunăstarea văzută prin ochii copiilor români: rezultatele studiului internațional „Lumea copiilor” (ISCWeB)* este una reușită, care oferă date relevante domeniului investigat. Totuși, recomand ca pe viitor, la următorul val de strângere, prelucrare și așternere pe hârtie a datelor, să se aloce mai mult timp pregătirii lucrării din punct de vedere al tehnoredactării computerizate, dar și al expresiilor utilizate. O lucrare îngrijită va fi întotdeauna apreciată.

Revenind la partea de fond, un alt aspect care consider că merită să fie reținut din lucrare este acela că, *cel mai bun indicator pentru fericirea copiilor este posibilitatea de a-și petrece timpul așa cum doresc*. În egală măsură, nivelul satisfacției cu viața ca întreg/cu domeniile ale vieții, tinde să scadă când individul înaintea în vârstă.

Una dintre principalele recomandări ale autorilor este aceea de a încuraja dreptul la opinie al copiilor, atât în interiorul familiei, cât și la școală. Oferindu-le acestora mai mult credit, părinții și dascălii contribuie la o dezvoltare armonioasă a tinerilor.

Închei prin a saluta efortul autorilor și a întregii echipe de proiect din România care, prin munca depusă, au mai adăugat o piatră la fundația construcției unui domeniu prea puțin explorat; totodată, le mulțumesc pentru o lectură lucidă care, știu prea bine, ascunde multă trudă în spatele celor (doar) 118 pagini.